

Tematy "Pigułek wiedzy"

Opracowane zgodnie z koncepcją FamilyLab - organizacji promującej podejście Jespera Juula.

1. Jak dzieci rozwijają poczucie własnej wartości (a nie tylko pewność siebie)?
 2. Różnorodność jako siła grupy, zatrzymanie w świecie, który pędzi. Relacja oparta na autentyczności i byciu.
 3. Branie odpowiedzialności za swoje zachowania jako najważniejsza kompetencja rodzicielska.
 4. Rodzina – miejsce dla rodzica i dziecka. O granicach w rodzinie.
 5. „Gdy dziecko zachowuje się trudno... zaprasza dorosłego”
-

Pigułka wiedzy:

Rodzina – miejsce dla rodzica i dziecka.
O granicach w rodzinie.

Rola „NIE” w ochronie siebie (Integralność)

- Umiejętność powiedzenia „Nie” jest niezbędna do rozwijania i zabezpieczania Twojej integralności.
- Integralność to Twój fundament: osobiste granice, wartości, marzenia i potrzeby.
- Kiedy czujesz „Nie”, musisz powiedzieć „Nie” – jest to główny sposób troski o własną integralność.

„NIE” buduje prawdziwą bliskość

- Prawdziwy kontakt i bliskość nie są możliwe bez wyrażenia własnego „Nie” wobec drugiej osoby.
- Konflikt nie jest oznaką bycia złym rodzicem, lecz naturalną i konieczną częścią bliskiej relacji.
- Konflikt oznacza po prostu, że dwie osoby mają w tej samej przestrzeni różne potrzeby lub życzenia. Bliskie relacje, zwłaszcza z dziećmi, wymagają przechodzenia przez liczne codzienne konflikty.

Najlepsze „NIE” to jednoczesne „TAK” dla siebie

- Najbardziej właściwe i delikatne „Nie” pojawia się wtedy, gdy mówisz „Tak” swoim własnym granicom, wartościom i życzeniom.

Wartość Języka Osobistego

- Mów wprost, czego chcesz lub czego nie chcesz, używając języka osobistego („Chcę”, „Nie chcę”, „Lubię”, „Nie lubię”).
- Język osobisty jest prostszy i skuteczniejszy niż próby przekonywania, groźby lub krytyka.
- Dzięki temu dziecko ma szansę poznać Cię jako konkretną indywidualność.

Unikanie „Fałszywego TAK” i Manipulacji

- Kiedy rodzic uczciwie i jasno wyraża swoje oczekiwania (bez presji), działa to bardzo efektywnie.
- Mówienie „Tak” z niewłaściwych powodów (np. z poczucia winy, dla świętego spokoju, by uniknąć konfliktu) jest szkodliwe.
- Taki fałszywy powód sprawia, że dzieci stają się coraz bardziej niezadowolone, ponieważ zamiast potrzebnego przewodnictwa rodzicielskiego, dostają tylko to, na co mają ochotę.

Wyrażanie potrzeb buduje samoświadomość dziecka

- Używając języka osobistego, rodzice przekazują dzieciom ważną wiadomość: „Wyrażanie swoich życzeń i marzeń w tym domu jest mile widziane”.
- Wyrażanie siebie jest kluczowe dla dzieci, ponieważ pomaga im poznać samych siebie (kim są, czego chcą) i wykształcić zdrowe poczucie własnej wartości

Pigułka wiedzy

„Gdy dziecko zachowuje się trudno... zaprasza dorosłego”

W codzienności, kiedy podchodzimy do trudnych zachowań dziecka (jak u „pani kozy” z opowieści) z założeniem, że są one skutkiem nadmiernego stresu lub przeciążenia, już wtedy mu pomagamy.

Najważniejsze jest, by nie „zarazić się” emocjami dziecka. Łagodna stanowczość, akceptująca postawa i spokój dorosłego tworzą dziecku przestrzeń do uspokojenia i refleksji.

Reakcja mózgu w sytuacjach silnych emocji

Podczas silnej złości czy „ataku” stery przejmują ciało migdałowate – mózg działa w trybie alarmowym. Kiedy dorosły zachowuje spokój i pozostaje obecny, pomaga dziecku „przełączyć się” z powrotem na korę nową, odpowiedzialną za regulację emocji i kontrolę impulsów, a dopiero później – za poczucie skruchy czy gotowość do przeprosin.

Komunikat w zachowaniu dziecka i znaczenie konfliktu

Dziecko zawsze chce być w relacji z dorosłym i potrzebuje bycia zauważonym. Zachowania, które są dla nas niezrozumiałe, są formą komunikatu:

„Rodzicu, sygnalizuję, że cię potrzebuję. Z czymś sobie nie radzę.”

Nawet jeśli zachowanie dziecka prowadzi do konfliktu, jest on naturalny i oznacza jedynie, że dwoje ludzi ma różne życzenia lub potrzeby. Bliskie relacje wymagają przechodzenia przez liczne konflikty każdego dnia.

Prawdziwe potrzeby dziecka

Dziecko zawsze wie, na co ma ochotę, ale często nie zna swojej prawdziwej potrzeby. Jeśli zawsze dostaje to, na co ma ochotę (często kosztem granic rodzica), nie otrzymuje tego, czego naprawdę potrzebuje – czyli rodzicielskiego przewodnictwa.

Jak reakcja rodzica buduje wartość

Reakcja rodzica buduje wartość. Kiedy rodzic reaguje, kluczowe jest to, jak się komunikuje:

Używaj Języka Osobistego: mów otwarcie, czego chcesz lub czego nie chcesz („Nie chcę, żebyś oglądał telewizję. Chcę, żebyś odrobił lekcje”).

Zatrzymanie się, refleksja nad sobą jako dorosłym, a dopiero potem uważna obecność przy dziecku – to daje naprawdę dużo. Z wiedzą o tym, jak działa mózg, możemy zagwarantować dziecku spokojną, regulującą obecność.

Fundament relacji

Spędzając czas razem i dbając o relację, dajemy fundament do budowania zaufania, poczucia bezpieczeństwa oraz uczenia się, jak wyrażać potrzeby w relacjach z innymi.

Rajd świąteczny „Misja: Pełny Wór. Rodzinna Gra Terenowa”

Pigułka wiedzy:

Różnorodność jako siła grupy,
zatrzymanie w świecie, który pędzi.
Relacja oparta na autentyczności i byciu.

Drodzy Państwo,
dzisiejszy rajd był czymś znacznie więcej niż tylko spacerem,
czy zbiorem zadań.
W duchu filozofii Family Lab wierzymy, że największym darem,
jaki rodzic może dać dziecku, jest autentyczna relacja –
taka, w której jesteście obok siebie, zauważamy się,
rozmawiamy i wspólnie działamy bez presji bycia „idealnymi”.
W trakcie naszego rajdu działy się rzeczy bardzo ważne, choć
na pierwszy rzut oka mogły wyglądać jak zwykła zabawa:

1. Bycie razem – zamiast bycia doskonałym

Dzisiejsze zadania nie miały służyć temu, żeby coś „zdać” czy
„wygrać”.

Chodziło o wspólne doświadczenie, w którym każde dziecko mogło
być sobą: ciekawym, powolnym, szybkim, milczącym, głośnym,
twórczym, ostrożnym.

Rodzic, który towarzyszy bez oceniania i porównywania, daje
dziecku jasny komunikat:

„Jesteś dla mnie ważny właśnie taki, jaki jesteś.”

2. Współpraca zamiast kontroli

Relację buduje się poprzez współodpowiedzialność.

W każdej aktywności pojawiał się moment, kiedy rodzic i dziecko
musieli coś rozwiązać razem.

Nie chodziło o to, by rodzic prowadził za rękę, ale by dzielił zadanie,
negocjował, pytał, wspólnie szukał pomysłów.

Rajd świąteczny

„Misja: Pełny Wór. Rodzinna Gra Terenowa”

3. Autentyczność zamiast idealnej roli

W naturze dzieci widzą rodziców „naprawdę”:

czasem zmęczonych, czasem zaciekawionych, czasem śmiejących się, czasem próbujących po raz trzeci trafić skarpetą w planszę.

I to jest piękne, bo – jak mówił Jesper Juul –

dzieci nie potrzebują perfekcyjnych rodziców, tylko prawdziwych.

Takich, którzy są obecni i reagują sercem.

4. Różnorodność jako siła grupy

Wspólne zadania pokazały, że każdy wnosi coś innego: pomysł, spokój, energię, humor, uważność.

To doświadczenie, które dzieci zabiorą do codzienności – że różnić się jest normalnie, a razem możemy więcej.

To jeden z fundamentów edukacji włączającej i budowania dobrej wspólnoty.

5. Zatrzymanie w świecie, który pędzi

Wielu rodziców mówi, że brakuje im czasu na po prostu „bycie z dzieckiem”.

Dziś zatrzymaliśmy się choć na chwilę: bez telefonów, bez planów, bez oczekiwań.

Pokazujemy dzieciom, że relacja jest ważniejsza niż tempo świata, a święta – i każdy zwykły dzień – mogą być przecież o tym, by być blisko.

Pigułka wiedzy:

Jak dzieci rozwijają poczucie własnej wartości (a nie tylko pewność siebie)?

1. Poczucie własnej wartości ≠ pewność siebie

- Pewność siebie dotyczy tego, co potrafię – konkretnych umiejętności (np. sport, matematyka, rysowanie).
- Poczucie własnej wartości dotyczy tego, kim jestem i tego, co o sobie myślę.
- Dziecko może być świetne w wielu dziedzinach, a mimo to mieć niskie poczucie własnej wartości — i odwrotnie.

2. Poczucie własnej wartości rośnie z relacji, nie z umiejętności

Jak mówi Juul, „nie możemy dać dziecku poczucia własnej wartości — możemy stworzyć warunki, by samo je rozwinęło”.

Dziecko rozwija je dzięki temu, że:

- czuje się zauważone,
- traktowane poważnie,
- przyjmowane takie, jakie jest,
- ma prawo do uczuć i granic.

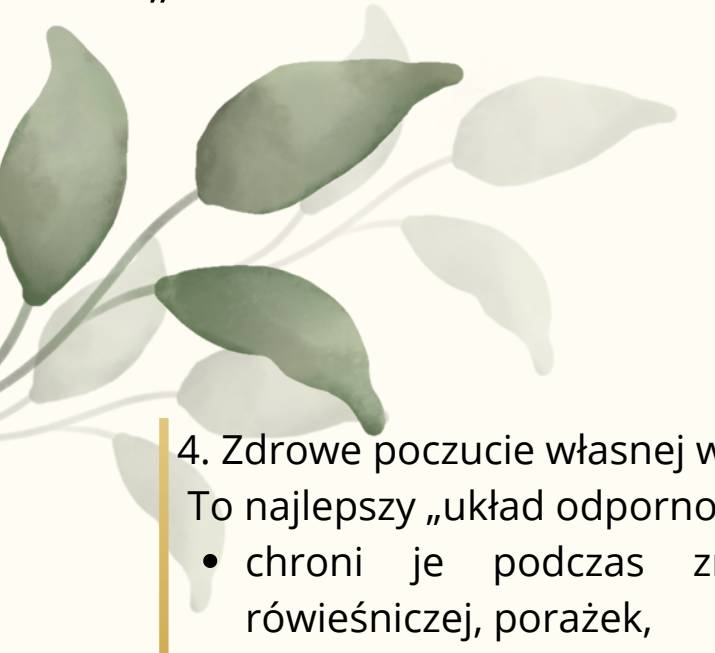
3. Największy wpływ ma... zainteresowanie dzieckiem

Nie jego osiągnięcia, sukcesy czy wyniki, ale zainteresowanie jego wewnętrznym światem: tym, co czuje, myśli, czego pragnie i co mu trudno.

Tak rodzi się komunikat:

„Jestem dla kogoś wartością.”

„W drodze ku sobie – rodzinny rajd relacji i wartości”

4. Zdrowe poczucie własnej wartości pomaga w całym życiu
To najlepszy „układ odpornościowy” dziecka:

- chroni je podczas zmian, stresu, konfliktów, presji rówieśniczej, porażek,
- wspiera uczenie się, bo dziecko nie boi się próbować,
- ułatwia budowanie dobrych relacji.

5. Najbardziej wspiera dziecko komunikacja osobista, a nie oceny
Rodzic może mówić wprost o sobie i swojej perspektywie:

- „Nie podoba mi się to”,
- „Jest mi trudno”,
- „Widzę, że próbujesz mi coś powiedzieć”.
- Takie komunikaty uczą dziecko, że można być prawdziwym i nadal być wartościowym.

6. Wspólne działania – takie jak dzisiejszy rajd – są naturalnym „polem wzrostu” poczucia wartości

Dlaczego? Bo:

- rodzic widzi i słyszy dziecko,
 - wykonują zadania razem,
 - nie ma presji, porównań, ocen,
 - jest czas, ruch, śmiech i współpraca,
 - dziecko doświadcza, że jego obecność coś znaczy.
-

Pigułka wiedzy:

Branie odpowiedzialności za swoje zachowania jako najważniejsza kompetencja rodzicielska.

W rodzinie nie chodzi o to, aby rodzic grał silnego, zawsze spokojnego i „idealnego”.

Dzieci świetnie wyczuwają emocje dorosłych — udawanie jedynie komplikuje komunikację.

To, co naprawdę wpływa na atmosferę domu, to nie sama emocja rodzica, lecz to, co robi z nią dorosły.

Chodzi o to, aby nie odreagowywać trudności, stresu z pracy czy frustracji na innych domownikach.

Autentyczność – tak.

Wylewanie napięcia – nie.

To właśnie nazywamy osobistą odpowiedzialnością dorosłego.

Odpowiedzialność zamiast posłuszeństwa

Relacja rodzica z dzieckiem nie powinna opierać się na „masz zrobić, bo tak mówię”.

Lepszą drogą jest dialog i jasne komunikaty.

Rodzic bierze odpowiedzialność za swoje reakcje — nie obarcza nimi dziecka.

Granice to troska o siebie

Mówienie „nie” jest ważne — dla rodzica i dla dziecka.

Autentyczne „nie” nie rani, tylko uczy, że każdy ma prawo dbać o siebie.

Pigułka wiedzy:

Branie odpowiedzialności za swoje zachowania
jako najważniejsza kompetencja rodzicielska.

Rodzic, który dba o swoje potrzeby, uczy tego dziecko

Dorośli, który umie powiedzieć „jestem zmęczony, potrzebuję chwili przerwy”, daje dziecku ważny wzór:

„Moje potrzeby też są ważne.”

To podstawa zdrowia psychicznego — zarówno dorosłego, jak i dziecka.

Co się dzieje, gdy dorośli nie bierze odpowiedzialności?

Kiedy dorośli nie radzi sobie ze swoimi emocjami, ciężar ten bardzo szybko przejmują dzieci:

- zaczynają czuć się winne zmęczeniu i frustracji rodzica,
- „czytają” jego napięcia i biorą je na siebie,
- stają się nadmiernie odpowiedzialne.

Przykład:

Jeśli rodzic jest przeciążony, ale nie stawia granic i ciągle pozwala je przekraczać, dziecko zaczyna wierzyć, że to ono powoduje wybuchy, zmęczenie czy złość dorosłego.

W relacji dorośli-dorośli działa to tak samo:

gdy jedna osoba nie bierze odpowiedzialności za siebie, druga robi to za nią — kosztem własnego dobrostanu.

Rodzic, który bierze odpowiedzialność za swoje emocje i sposób reagowania, daje dziecku największy dar: bezpieczeństwo.

Nie musi być idealny — wystarczy, że jest świadomy i uczciwy wobec siebie.

Tematy "Pigułek wiedzy"

Lp.	Tytuł	Pigułka wiedzy
1	„W drodze ku sobie – rodzinny rajd relacji i wartości”	Jak dzieci rozwijają poczucie własnej wartości (a nie tylko pewność siebie)?
2	„Misja: Pełny Wór. Rodzinna Gra Terenowa”	Relacja, autentyczność, różnorodność jako siła grupy, zatrzymanie w świecie, który pędzi.
3	„Czerpak odkryć – o przyrodzie i tym, co między nami”	Branie odpowiedzialności za swoje zachowania jako najważniejsza kompetencja rodzicielska.
4	„Wędrujemy z opowieścią Siedmiu wspaniałych”	„Gdy dziecko zachowuje się trudno... zaprasza dorosłego”
5	„ <u>Piękno różnic</u> - <u>siła wspólnoty</u> ”	Rodzina – miejsce dla rodzica i dziecka. O granicach w rodzinie.